DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
5. maj 1988 *

I sag 91/87,

angående en anmodning, som Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Erzeugergemeinschaft Gutshof-Ei GmbH, Bad Segeberg, Forbundsrepublikken Tyskland,

mod

Land Rheinland-Pfalz,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 6, stk. 1, og artikel 21 i Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 om handelsnormer for æg (EFT L 282, s. 56),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden O. Due, dommerne K. Bahlmann og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— Erzeugergemeinschaft Gutshof-Ei ved advokat Volkmann-Schluck,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Karpenstein og ekspeditionssekretær Klemm,

* Processprog: Tysk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 10. december 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 8. marts 1988,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 20. marts 1987, indgået til Domstolen den 24. marts 1987, har Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 om handelsnormer for æg (EFT L 282, s. 56).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem det tyske selskab Erzeugergemeinschaft Gutshof-Ei GmbH (herefter benævnt sagsøgeren), der sælger æg i kvalitetsklasse A i små pakninger med påskriften: Güteklasse A »frisch« (kvalitetsklasse A »friske«), og delstaten Rheinland-Pfalz (herefter benævnt »sagsøgte«). Sagsøgtes kompetente myndigheder nåede efter en kontrol i 1985 til det resultat, at denne mærkning stred mod førnævnte forordning nr. 2772/75 og derfor medfører bødestraf, idet forordningens artikel 6, stk. 1, kun tillader alternativ brug af de to angivelser »klasse A« eller »friske«.

3 Den nationale ret, som sagsøgeren har anlagt sag for med påstand om, at det anerkendes, at den mærkning, som sagsøgeren foretager, dvs. den samtidige brug af de to omtalte angivelser, er i overensstemmelse med gældende fællesskabsretlige handelsnormer, er af den opfattelse, at forordning nr. 2772/75 rummer en uklarhed på dette punkt. Den har derfor anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»Skal Rådets forordning (EØF) nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 om handelsnormer for æg (EFT L 282, s. 56), som affattet ved forordning (EØF) nr. 1831/84 af 19. juni 1984 (EFT L 172, s. 2), som berigtiget ved EFT L 197, s. 66, som affattet ved forordning (EØF) nr. 3341/84 af 28. november 1984 (EFT L 312, s. 7), og forordning (EØF) nr. 3791/85 af 20. december 1985 (EFT L 367, s. 6) fortolkes således, at små pakninger med æg af kvalitetsklasse A i henhold til forordningens artikel 6, stk. 1, og artikel 21, sammenholdt med forordningens præambel, kun må forsynes enten med angivelsen kvalitetsklasse A eller med angivelsen »friske«, eller er det også lovligt at anvende de to betegnelser kumulativt?«

4 Vedrørende sagens faktiske og retlige omstændigheder, retsforhandlingernes forløb, samt parternes indlæg for Domstolen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

5 Hvad først angår spørgsmålet om, hvilke angivelser mht. kvalitetsklasse, der lovligt kan påføres små pakninger med æg, der indeholder æg af kvalitetsklasse A, bemærkes, at artikel 18, stk. 1, litra c), i forordning nr. 2772/75 bestemmer, at på små pakninger skal der »med klart synlig og letlæselig skrift angives... kvalitetsklasse...« for de emballerede æg. Endvidere begrænser artikel 21, stk. 1, i forordningen, som affattet ved Rådets forordning nr. 1831/84 af 19. juni 1984 om ændring af forordning (EØF) nr. 2772/75 (EFT L 172, s. 2), strengt valget af angivelser mht. de mulige kvalitetsklasser, idet det bestemmes, at »pakningerne må kun forsynes med de i denne forordning omhandlede angivelser«. Endelig har artikel 6, stk. 1, i samme forordning følgende ordlyd:

»Æggene inddeles i følgende kvalitetsklasser:

Klasse A eller friske;

Klasse B eller 2. kvalitet eller konserverede;

Klasse C eller frasorterede, bestemt for levnedsmiddelindustrien.«

6 Sagsøgeren er i den forbindelse af den opfattelse, at der ikke nogetsteds i den omtalte forordning er opstillet et forbud mod den samtidige anvendelse af begge de omhandlede angivelser, idet den abstrakte kvalitetsbetegnelse til bedre oplysning af forbrugeren skal konkretiseres gennem det yderligere træk, der karakteriserer æggene, nemlig begrebet »friske«. Det drejer sig om synonyme betegnelser, der beskriver et og samme forhold, nemlig at det drejer sig om æg af første kvalitet.

7 Kommissionen har heroverfor i det væsentlige anført, at anvendelsen af bindeordet »eller« mellem angivelserne »klasse A« og »friske« viser, at producent og forhandler ganske vist kan vælge mellem de to udtryk, men derimod ikke samtidig anvende dem sideordnet. I øvrigt kan den samtidige anvendelse af disse udtryk vildlede forbrugeren og således modvirke fællesskabsforordningens formål. Den forbruger, der stilles over for æg af samme kvalitets- og prisklasse, hvoraf nogle er forsynet med angivelsen »kvalitetsklasse A« og andre med angivelsen »kvalitetsklasse A — friske«, vil nemlig ved ganske samme kvalitet i reglen bestemme sig for den pakning, der betoner, at æggene er friske.

8 Hertil skal indledningsvis fastslås, at de beskrevne forpligtelser med hensyn til mærkning påhviler de erhvervsdrivende under trussel om straf. Medlemsstaterne skal nemlig ifølge artikel 29 i forordning nr. 2772/75 træffe forholdsregler, hvorefter overtrædelser af de i forordningen indeholdte forskrifter kan straffes. På et sådant område, hvor enhver usikkerhed vedrørende rækkevidden af den borgerne påhvilende forpligtelse kan medføre straf, kræver retssikkerhedsprincippet og princippet om en klar retstilstand, at Domstolen ved fortolkningen af de relevante bestemmelser henholder sig til disses ordlyd og åbenbare formål.

9 Med hensyn til ordlyden af de ovennævnte bestemmelser bemærkes, at den samtidige brug af de to angivelser ikke udtrykkeligt er udelukket. Ifølge artikel 21, stk. 1, må pakningerne kun forsynes med de »i denne forordning omhandlede« angivelser; imidlertid er begge disse angivelser nævnt i artikel 6, stk. 1, som betegnelse for æg af første kvalitet, altså »omhandlede«.

10 Dette resultat modsiges ikke at den omstændighed, at de nævnte angivelser i artikel 6, stk. 1, er adskilt af bindeordet »eller«. Denne bestemmelse har nemlig ikke til formål at fastsætte de forskellige typer mærkning, som de erhvervsdrivende lovligt kan anvende, men at fastsætte den abstrakte klassifikation af æggene i de tre kvalitetsklasser, der er valgt af lovgiver, idet klasserne A, B og C i alle tilfælde præciseres gennem nærmere konkrete forklaringer af hensyn til en bedre forståelse.

11 Denne analyse bekræftes af en sammenligning mellem artiklerne 11, stk. 2, og 12, stk. 2, vedrørende mærkning af æg. Disse bestemmelser tillader ved angivelsen af æg henhørende under kategorierne A og B kun ganske bestemte mærkninger (for klasse A: en cirkel med en bestemt diameter og tal af en bestemt størrelse; for klasse B: en cirkel med en bestemt diameter, hvori det latinske bogstav B er anført, en ligesidet trekant, hvis sider har en bestemt længde, eller en rhombe, hvis diagonaler har en bestemt længde). Heraf fremgår det tydeligt, hvorledes lovgiver går til værks i tilfælde, hvor man rent faktisk har ønsket at forbeholde en enkelt type mærkning som lovlig under udelukkelse af alle andre.

12 Hvad angår de formål, der forfølges med den pågældende forordning, bemærkes, således som det fremgår af den første, anden og sekstende betragtning til forordning nr. 2772/75, at anvendelsen af handelsnormer for inddeling af æg i kvalitetsklasser og deres emballering og mærkning, har til formål i producenternes, forhandlernes og forbrugernes interesse at opretholde eller forbedre kvaliteten af æg og herved fremme afsætningen og kontrollen med overholdelsen af disse normer. Derimod er der ikke i forordningen noget holdepunkt for, at der udover anvendelsesområdet for artikel 21, stk. 1, tilsigtes en særlig beskyttelse af forbrugeren mod den samtidige anvendelse af de i sagen omhandlede angivelser på pakninger med æg af samme kvalitetsklasse.

13 Som det fremgår af den tredje og tolvte betragtning til forordningen, har lovgiver ment, at »sådanne normer« er nødvendige for, »at æg, der er egnet til menneskeføde, let kan skelnes fra æg, der er uegnede hertil«, ligesom forbrugerne må have mulighed for »at skelne mellem æggene i de forskellige kvalitets... klasser«, ligesom

det i trettende betragtning præciseres, at »mærkningen af 'friske æg' kan gøres frivillig, idet mærkningspligten for de øvrige æg garanterer for, at det er let at skelne«.

14 Hvad angår Kommissionens opfattelse, hvorefter den samtidige anvendelse af de to i sagen omhandlede angivelser på små pakninger kan fremkalde den forkerte opfattelse hos forbrugeren, at der inden for én og samme kvalitetsklasse findes æg, der er mere friske end andre, må det fremhæves, at disse angivelser ifølge artikel 6, stk. 1, begge på præcis måde angiver den samme kvalitet af de emballerede æg. Følgelig bliver forbrugeren ikke herved vildledt vedrørende en væsentlig egenskab ved de pågældende æg.

15 Det skal tilføjes, at artikel 20 i forordning nr. 2772/75, der bestemmer, at æg, der i detailhandelen udbydes til salg, skal udstilles adskilt efter kvalitets- og vægtklasser, ikke opstiller nogen sondring mht. mærkningen på hylder, hvorpå der udstilles æg af kvalitetsklasse A på grundlag af forskellige angivelser på disse æg, hvilket logisk måtte følge af den opfattelse, som Kommissionen har fremført vedrørende risikoen for forveksling.

16 Det spørgsmål, der er stillet af den nationale ret, bør derfor besvares med, at Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 om handelsnormer for æg, som affattet ved forordning nr. 1831/84, skal fortolkes således, at det i henhold til artikel 6, stk. 1, jfr. artikel 18, stk. 1, litra c), og artikel 21, stk. 1, er tilladt at gøre samtidig brug af angivelserne »klasse A« og »friske« på små pakninger med æg af kvalitetsklasse A.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße ved kendelse af 20. marts 1987, for ret:

Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 om handelsnormer for æg, som affattet ved forordning nr. 1831/84, skal fortolkes således, at det i henhold til artikel 6, stk. 1, jfr. artikel 18, stk. 1, litra c), og artikel 21, stk. 1, er tilladt at gøre samtidig brug af angivelserne »klasse A« og »friske« på små pakninger med æg af kvalitetsklasse A.

Due Bahlmann O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. maj 1988.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

O. Due
Formand for Anden Afdeling